

Blind Faith

1

תרפו דין תענית אסתר, ובו ג' סעיפים:
ב (ב) ימתענין (ג) פי"ג באדר,
 ואם חל פורים באחד בשבת מקדימין (ג) להתענות ביום חמישי: הגה ותענית זה אינו חובה, לכן יש להקל בו לעת הצורך, כגון מעברות או מניקות או לחולה שאין בו סכנה; ואפלו רק כואבי עינים, שאם (ג) (ד) מצטערים הרבה לא יתענו, (ה) יתפרעו אחר-כך. אכל שאר בריאים (ד) (ו) לא יתפרשו מן העבור (חדושי אגודה בשם מחזור ויטרי).

משנה ברורה

ב (ב) ימתענין פי"ג באדר. כי בימי מרדכי ואסתר נקהלו ביום י"ג באדר להלחם ולצמד על נפשם, והיו צריכין לבקש רחמים ותחנונים שיצורם השם להנצחם מאויביהם, ומצינו בשהיו ביום מלחמה שהיו מתעניין, שכן אמרו רבותינו ז"ל, שמשה רבנו עליו השלום ביום שגלח עם צמלק היה מתענה, ואס-כן בודאי גם בימי מרדכי היו מתענים באותו יום, (ס) ולכן נהגו כל ישראל להתענות פי"ג באדר; ונקרא תענית אסתר, כדי לזכר שהשם יתברך ראה ושומע כל איש בעת צרתו כאשר יתענה וישוב אל השם בכל לבבו, כמו שצוה ב'מים ה'הם:

ביאור הגר"א

2

1 ה (א) ותלבש אסתר מלכות כו' - ואמרו (מגילה טו א):
 שלבשה רוח הקדש. והיינו מפני שאין רוח הקודש שורה אלא על
 גוף שבור. ולכך נתלבשה ברוח הקדש עתה.
 שיתן את שאלתי, ואם טוב בעיני המלך, [צ"ל: שימלא] בקשתי
 5 על אחרים. **יבוא המלך והמזן כו'** - כי גם עתה איני יכולה
 לאמר עוד, מפני גודל צערי. וכוננתה היה כמו שאמרו בגמרא
 (מגילה טו ב), וגם שלא היתה רוצה לבקש ממנו, כי שמא ירע
 הדבר בעיני הקב"ה ולא תועיל כלל, ולכך דחתה עד למחר, כי
 שמא תדע דבר שמזה יודע שגם מן השמים הסכימו, כמו שהיה,
 10 ולכך אמרה שמחר אעשה כדבר המלך ואגיד לך. **אל המשתה**
אשר אעשה להם. אמרה כן, כדי שיסבור המן שהוא חשוב מאד
 בעיניה כמו בעיני המלך, על כן אמרה אעשה להם, אבל
 בתחילה (פסוק ד) לא אמרה אלא עשיתי לו: (ט) שמח וטוב לב.
 פירוש שמח, הוא שמחה עצמיית, וטוב לב - שאין לו מורא
 15 כלל, כי עד עכשיו היה מתיירא שמא אוהבת את מרדכי, כי
 הגדילה בביתו, ועכשיו ראה שקראה אותו עם המלך, ואת
 מרדכי לא קראה, מסתמא אוהבת אותו יותר ממרדכי, לכך כתיב
 עכשיו: וימלא המן על מרדכי חמה. כי עכשיו על מה בטחונו,
 20 כי גם אסתר אינה אוהבת אותו. **ולא קם ולא זע ממנו.** פירוש,
 שגם לא נזדעזע ממנו כלל, כי אדם שמתיראים ממנו עומדים
 לפניו עד שילך, אבל מרדכי לא זע ממנו, כמו שהוא אינו:

3

[ד] ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות, רבי יצחק פתח, ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות וגו', מגלת אסתר ברוה"ק נאמרה וכגין כך כתובה בין הכתובים, ויהי ביום השלישי דאתחלש חילא דגופא (שנחלש כח הגוף), והא קיימא ברוחא בלא גופא (ועמדה ברוח בלא גוף), כדין ותלבש אסתר מלכות, מאי מלכות, אי תימא בלבושי יקר וארגוונא (אם תאמר בלבושי יקר וארגמן), הא לאו הכי אקרי (אלו אינן נקראין כן בשם מלכות), אלא ותלבש אסתר מלכות, דאתלבשת במלכות עלאה קדישא (שנחלבשה במלכות העליונה הקדושה), ודאי לבשה רוח הקודש (כי המלכות נקראת רוח הקודש), מאי טעמא זכתה להאי אתר, בגין דנטרא פומא דלא לחוואה מן די (משום ששמרה פיה שלא להגיד כלום), הה"ד (לעיל ב, כ) אין אסתר מגדת מולדתה, ואוליפנא (ולמדנו. פי' הסולם) כל מאן דנטיר פומיה ולישניה זכי לאתלבשא ברוח דקודשא.

(זהר ח"ג קפג:)

4

[ט] ותלבש אסתר מלכות... נשאה חן בעיניו, ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר בגדי יפיה ואת עדי תפארתה, ותקח עמה את שתי נערותיה, ותשם יד ימינה על הנערה האחת ותסמך עליה כחוק המלכות, והנערה השנית הולכת אחרי גבירתה, וסומכת עדיה לבלתי נגוע הזהב ארצה אשר עליה, ותצהיל פניה ותכס הדאגה אשר בלבה, ותבא בחצר הפנימית נכח המלך ותעמד לפניו, והמלך יושב על כסא מלכותו בלבוש זהב ואבן יקרה, וישא עיניו וירא אסתר עומדת למול פניו, ותבער בו חמתו מאד על אשר הפרה תורתו ותבא לפניו בלא קריאה, ותשא אסתר את עיניה ותרא את פני המלך, והנה עיניו כאש כוערות מרוב החמה אשר בלבו, ותכר המלכה את קצף המלך, ותתבהל מאד ותפג רוחה ותשם ראשה על הנערה הסומכת ימינה, וירא אלהינו ויחמול על עמו, ויפן לצער היתומה אשר בטחה בו, ויתן לה חן לפני המלך ויוסף יופי על יפיה והדר על הדרה, ויקם המלך בבהלה מכסאו וירץ אל אסתר, ויחבקה וינשקה וישלך זרועו על צוארה, ויאמר לה המלך אסתר המלכה למה תפחדי, כי הדת זאת אשר סדרנו איננה מוטלת עליך באשר את רעיתי וחברתי, ויאמר לה מדוע כאשר ראיתין, לא תדברי אלי, ותאמר אסתר אדני המלך, כאשר ראיתין נבהלה נפשי מפני כבודך.

(אסתר רבה פ"ט-א)

5

[לב] וכראות המן... ולא קם ולא זע ממנו וימלא המן על מרדכי חמה, אמר המן שמא יזוו מרדכי מלפני, ולא זו, מיד וימלא המן על מרדכי חמה, אמר יכול אני לבעטו וימות, אלא הריני צולבו, ללמד בו אדם דיסקיא פלניא.

(מדרש פנים אחרים נו"ב)

אומר אסביר לו פנים, כדי שיהרג הוא והיא (שיחשדני המלך ממנו ויהרוג את שנינו, נ"א וכי גזרי גזירה ומית חד מינייהו, בטלי הגזירה), רבן גמליאל אומר מלך הפכפכן היה (וחזור בדיבורו, אמרה שמא אוכל לפתותו ולהורגו, ואם לא יהא מזומן תעבור השעה ויחזור בו), אמר רבי גמליאל עדיין צריכין אנו למודעי, דתניא ר' אליעזר המודעי אומר קנאתו במלך קנאתו בשרים, רבה אמר לפני שבר גאון (משלי טז, יח), אבי ורבה דאמרי תרוייהו בחומם אשית את משתייהם והשכרתים למען יעלזו וישנו שנת עולם ולא יקיצו נאם ה' (ירמיה נא, לט על בלשצר וסיעתו נאמר, בשוכם מן המלחמה שדרישו וכורש היו צריין על בבל, ונצחן בלשצר אותו היום, והיו עייפים וחמים וישבו לשתות ונשתכרו, ובאותו היום נהרג, ואף אסתר אמרה מתוך משתייהן של רשעים באה להם פורענות), אשכחיה רבה בר אבוה לאליהו, א"ל כמאן חזיא אסתר ועבדא הכי, א"ל ככולהו תנאי וככולהו אמוראי.

(מגילה טו:)

[כ] יבוא המלך והמן היום אל המשתה, ת"ר מה ראתה אסתר שזימנה את המן, ר"א אומר פחים טמנה לו שנאמר (תהלים סט, כג) יהי שלחנם לפנייהם לפח, ר' יהושע אומר מבית אביה למדה (שמעה התינוקות אומרים כן) שנאמר (משלי כה, כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים, כי גחלים אתה חתה על ראשו וה' ישלם לך, ר"מ אומר כדי שלא יטול עצה וימרוד (במלך, שהיתה שעתו מצלחת), ר' יהודה אומר כדי שלא יכירו בה שהיא יהודית, ר' נחמיה אומר כדי שלא יאמרו ישראל אחות יש לנו בבית המלך, ויסיחו דעתן מן הרחמים, ר' יוסי אומר כדי שיהא מצוי לה בכל עת (אולי תוכל להכשילו בשום דבר לפני המלך), ר"ש בן מנסיא אומר אולי ירגיש המקום (שאף אני מקרבת שונאיהן של ישראל, א"נ ירגיש שאני צריכה להחניף רשע זה ולזלזל בכבודי) ויעשה לנו נס, רבי יהושע בן קרחה

7

כיון שלא מצא פת בדרך לאכול, בא לו אצל מרדכי, והיה משתטח לפניו להלוותו ככר אחת, ולא היה רוצה, לטוף אמר לו אם אני נותן לך ככר אחד את מוכר עצמך לי, אמר לו הן, אמר לו אין קלף שנכתוב בו שטר לקיחתך, אמר לו הרי סנדל שלי, כתוב בו, מיד כתב המן על סנדלו של מרדכי, אני המן האגני עבדו של מרדכי היהודי שנמכרתי לו בככר לחם אחת, וכשעלה לבסוף לגדולה, וקבע את עצמו עבודה זרה, והיה מרדכי יושב בשער המלך שהוא יוצא ובא בו, וכשהוא רואה את המן שעובר הוא פושט לו את רגלו בסנדל ששטר לקיחתו כתוב בו, והיה המן רואה ומתמלא חימה, שנאמר וכראות המן את מרדכי בשער המלך וימלא המן על מרדכי חימה, באותה שעה חשב הרשע בלבו, ואמר אני יכול לבעטו במקומו וימות, אלא הריני צולכו לעיני הכל.

(אגדת אסתר)

[לג] וכראות המן את מרדכי...וימלא המן על מרדכי חמה, אמרו לא לחנם היו מתקוטטין, אלא קטטה קדומה היתה ביניהן, כשהיו ישראל בונין חומות ירושלים בימי עזרא, באו עליהם השונאים ומנעו אותם מלבנות, ואמרו להם שלא ברשות המלך אתם בונין, והם אומרים אין אנו בונין אלא ברשותו, אמרו להם השונאים בררו מכם אחד ואנו נברור לנו אחד, וילכו ויודיעו למלך, ביררו אומות העולם ולא מצאו איש המיוחד ברשעות כהמן הרשע, וישראל ביררו להם מרדכי, ועשו להם צידה והלכו, והיה מרדכי הצדיק אוכל פתו מעט מעט, כמה שאמרו חכמים המהלך בדרך לא יאכל יותר משני רעבון, והמן הרשע אכל ולא השגיח חסר מזונו, ועליו הוא אומר (משלי יג, כה) ובטן רשעים תחסר,

